

УДК 343.2

DOI <https://doi.org/10.32782/2409-4544/2024-1/11>

ПОНЯТТЯ «ЗЛОЧИН, ПОВ'ЯЗАНИЙ З ДОМАШНІМ НАСИЛЬСТВОМ»: ТЛУМАЧЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ У СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ

Шамринський Дмитро Олександрович,

аспірант

Волинського національного університету імені Лесі Українки

ORCID ID: 0009-0005-6968-1232

У статті досліджуються підходи до тлумачення змісту та сутності поняття «злочину, пов'язаного з домашнім насильством», його співвідношення з кримінально-правовою нормою, що встановлює кримінальну відповідальність за домашнє насильство, а також особливості застосування у судовій практиці. Стверджується, що існує низка проблем у правозастосуванні, які виникли після впровадження в кримінальне законодавство України інституту домашнього насильства, однак все ще залишаються невирішеними деякі питання, які ускладнюють роботу як правоохоронних органів, так і судової гілки влади, а отже потребують законодавчого врегулювання.

Підтримано позицію, що поняття «кримінальне правопорушення, пов'язане з домашнім насильством» є значно ширшим, ніж зміст кримінально-правової норми, яка встановлює кримінальну відповідальність за власне «домашнє насильство». З урахуванням наукової доктрини та вже сформованої правової позиції Верховного Суду запропоновано нормативно закріпити поняття «кримінальне правопорушення, пов'язане з домашнім насильством», передбачити у Кримінальному кодексі України можливість призначення обмежувальних заходів не лише за злочини, а й за кримінальні проступки, а відтак і замінити досі наявну в окремих його нормах термінологію із «злочину, пов'язаного з домашнім насильством» на «кримінальне правопорушення, пов'язане з домашнім насильством».

Зроблено висновок, що сформована практика Верховного Суду дає законодавцю можливість закріпити поняття «кримінальне правопорушення, пов'язане з домашнім насильством» та розмежувати його з «домашнім насильством», усунути наявні проблеми правового регулювання застосування кримінально-правових норм, якими запроваджено криміналізацію домашнього насильства, а відтак і наблизити національне розуміння домашнього насильства до міжнародних стандартів, викладених у Стамбульській конвенції.

Ключові слова: домашнє насильство, злочин, пов'язаний з домашнім насильством, кримінальне правопорушення, кримінальний проступок, обмежувальні заходи.

Shamrynskyi Dmytro. The Concept of "Crime Related to Domestic Violence": Interpretation and Application in Judicial Practice

The article examines the approaches to the interpretation of the content and essence of the concept of "crime related to domestic violence", its correlation with the criminal law provision establishing criminal liability for domestic violence, and the peculiarities of its application in court practice. It is argued that there are a number of problems in law enforcement which have arisen after the introduction of the institute of domestic violence into the criminal legislation of Ukraine, but some issues remain unresolved which complicate the work of both law enforcement agencies and the judiciary and therefore require legislative regulation.

The author supports the position that the concept of "criminal offense related to domestic violence" is much broader than the content of the criminal law provision establishing criminal liability for "domestic violence" itself. Taking into account the scientific doctrine and the already established legal position of the Supreme Court, the author proposes to enshrine the concept of "criminal offense related to domestic violence" in the legislation, to provide for the possibility of imposing restrictive measures in the Criminal Code of Ukraine not only for crimes but also for criminal offenses, and thus to replace the terminology from "crime related to domestic violence" to "criminal offense related to domestic violence" in some of its provisions.

It is concluded that the established practice of the Supreme Court enables the legislator to consolidate the concept of "criminal offense related to domestic violence" and to distinguish it from "domestic violence", to eliminate the existing problems of legal regulation of the application

of criminal law provisions which criminalize domestic violence, and thus to bring the national understanding of domestic violence closer to the international standards of the Istanbul Convention.

Key words: *domestic violence, crime related to domestic violence, criminal offense, criminal misdemeanor, restrictive measures.*

Починаючи з 2014 року, триває активний процес приведення українського законодавства до вимог європейських, стандартів та їх імплементації у вітчизняні нормативно-правові акти. Задля втілення у національний правовий простір положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок та домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція) від 11.05.2011 [1], законодавцем прийнято низку законів, а саме: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII «Про запобігання та протидію домашньому насильству»; Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» (в редакції від 07.01.2018); Закон України від 14.03.2018 № 2334-VIII «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо захисту дітей від сексуальних зловживань та сексуальної експлуатації».

Невід'ємною частиною законодавчих новел став і Закон України від 06.12.2017 № 2227-VIII «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» [2], яким було криміналізоване домашнє насильство. Зокрема, Кримінальний кодекс України (далі – КК України) доповнено новими нормами, а окремі його статті зазнали змін. Відтак, з'явився новий склад кримінального правопорушення, визначений у статті 126¹ КК України «Домашнє насильство», яка набула чинності з 11.01.2019, а також новий термін – «злочин, пов'язаний з домашнім насильством».

Закріплення у КК України одночасно двох термінів «домашнє насильство» та «злочин, пов'язаний з домашнім насильством», з одного боку, як зазначають О. Харитинова та І. Тітко [3], свідчить про гнучкість, яку заклав законодавець, щоб забезпечити комплексне реагування на

будь-які прояви домашнього насильства через призму саме Стамбульської конвенції, рамкова дія якої заснована на чотирьох стовпах (the Four Pillars) – 4-P: Prevention (попереджати усі форми насильства проти жінок), Protection (захищати від усіх форм насильства проти жінок), Prosecution (переслідувати усіх, хто звинувачується у вчиненні актів насильства проти жінок), Policy integration (інтегрувати політики, тобто протидіяти насильству щодо жінок завдяки комплексним інтегрованим механізмам). Однак, з іншого боку, одночасна дія цих двох термінів, без належного їх тлумачення та розмежування, потягнула за собою низку проблем як у теоретичній площині, так і у практичному застосуванні, зокрема під час досудового розслідування таких протиправних діянь та їхньої кваліфікації, а також під час судового розгляду при вирішенні питання про закриття кримінального провадження за п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України.

Жодна з норм КК України досі не містить визначення «злочину, пов'язаного з домашнім насильством», що надає підґрунтя для досліджень у науці кримінального права, поступового формування судової практики саме з цих питань, а у кінцевому результаті і вирішення наявних суперечностей.

Дослідженнями домашнього насильства у кримінальній доктрині займалися О. Дудоров, Ю. Ковалик, Д. Крикливець, С. Мирославський, І. Тітко, М. Хавронюк, О. Харитинова, С. Щербак та інші науковці. Водночас деякі питання особливостей кваліфікації саме кримінальних правопорушень, пов'язаних з домашнім насильством, залишились відкритими.

На цей час у науковому середовищі вже сформоване бачення теоретичної конструкції «злочину, пов'язаного з домашнім насильством», і учені дійшли einstайного висновку, що його зміст значно ширший, ніж термін «домашнє насильство» в розумінні складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 126¹

КК України. Втім, позиції науковців щодо визначення його сутності різняться і фактично розділились на такі напрями.

До злочину, пов'язаного з домашнім насильством, О. Дудоров та М. Хавронюк [4] відносять будь-який злочин, який: 1) полягає у фізичному, сексуальному, психологічному або економічному насильстві; 2) вчиняється у сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа; 3) наслідками якого є фізичні або психологічні страждання, розлади здоров'я, працездатності, емоційна залежність або погіршення якості життя потерпілої особи; 4) вчиняється систематично (ця ознака не стосується випадків вчинення злочину, який характеризується трьома попередніми ознаками, але водночас містить ознаки іншого злочину проти життя, здоров'я чи волі особи).

На думку О. Харитонової та І. Тітка [3], злочин, пов'язаний з домашнім насильством, це: 1) злочин, передбачений ст. 126¹ КК України; 2) злочин, що містить кваліфікуючу ознаку «вчинення злочину щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах»; 3) злочин, поєднаний з обтяжуючими обставинами, передбаченими у п. 6¹ ч. 1 ст. 67 КК України «вчинення злочину щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебував (перебуває) у близьких відносинах» та п. 6 ч. 1 ст. 67 КК України в частині «вчинення злочину... у присутності дитини».

Схожої, але дещо іншої позиції притримується Ю.Ковалик, який до злочинів, пов'язаних з домашнім насильством, відносить перелічені вище протиправні діяння за умови, що вони відбулись в одній із форм домашнього насильства, тобто у фізичній, сексуальній, психологічній або економічній [5], що виглядає логічним та послідовним.

Однак, на мою думку, найбільш широке тлумачення поняття злочину, пов'язаного з домашнім насильством, пропонує А. Вознюк [6], який визначає його як будь-яке суспільно небезпечне діяння, передбачене особливою частиною КК України, що полягає у застосуванні фізичного, психологічного, економічного або сексуального насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах.

Цей же автор, залежно від видів домашнього насильства, усі злочини, пов'язані з домашнім насильством, класифікує на чотири групи: 1) злочини, пов'язані з домашнім насильством фізичного характеру (наприклад, передбачені ст. ст. 121, 122, 125, 126, 135, 136, 146, 115, 120 КК України); 2) психологічного характеру (наприклад, передбачені ст. ст. 129, 134, 142, 143, 154, 300, 301, 303 КК України); 3) економічного характеру (наприклад, передбачені ст. ст. 150, 150¹, 164, 165, 166, 167, 304 КК України); 4) сексуального характеру (ст. ст. 152, 153, 154 КК України) [7].

Варто згадати, що у кримінальному законодавстві відсутнє визначення поняття «близькі відносини», яке згадується у ст. 67 КК України. Воно міститься у Законі України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» (п. 8 ч. 1 ст. 2), згідно якого близькі відносини – це сімейні відносини між особами, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки, у тому числі між особами, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі, а також незалежно від зазначених умов відносини між чоловіком та дружиною, батьком (вітчимом), матір'ю (мачухою) та сином (пасинком) та/або дочкою (падчеркою), усиновлювачем та усиновленим, зятем та тестем, тещею, невісткою та свекром, свекрухою, а також відносини опіки між опікуном та особою, яка перебуває під опікою, відносини піклування між піклувальником та особою, яка перебуває під піклуванням [8].

Зважаючи на наведені вище класифікації злочинів, пов'язаних з домашнім насильством, беручи до уваги наведені у статті 67 КК України обтяжуючі обста-

вини та тлумачення поняття близьких відносин у законодавстві, а відтак і коло осіб, які є їх учасниками, можна дійти висновку, що на цей час встановити як на законодавчому рівні, так і у теоретичній площині виключний перелік таких злочинів досить складно.

Втім, вбачається за можливе взяти за основу класифікацію кримінальних правопорушень цієї категорії, наведену А. Вознюком, однак, сформувати її не за видами домашнього насильства, а за розділами Особливої частини КК України, і тоді вона буде дещо ширшою. Проте охопити всі ймовірні склади злочинів, передбачені Особливою частиною КК України, об'єктивна сторона яких може включати дії, пов'язані з домашнім насильством, дуже проблематично.

При цьому кількість проблемних питань у практичному застосуванні зазначених новацій кримінального законодавства збільшилась з впровадженням Законом України від 22.11.2018 № 2617-VIII інституту кримінальних проступків та введенням поняття «кримінальних правопорушень», які поділяються на «злочини» та «кримінальні проступки» [9]. Відтак, термін «злочин, пов'язаний з домашнім насильством» вступив у протиріччя з оновленою термінологією КК України, оскільки поняття «кримінального проступку» охопило ряд складів, передбачених КК України, пов'язаних із домашнім насильством, у тому числі передбачені ч. ч. 1, 2 ст. 125, ч. 1 ст. 126 КК України.

Так, в окремих нормах КК України термін «злочин» був замінений на «кримінальне правопорушення», у тому числі в п. п. 6, 6¹ ч. 1 ст. 67 КК України, однак, положення, що регламентують застосування обмежувальних заходів до осіб, які вчинили домашнє насильство (ч. 2 ст. 76, ст. 91¹ КК України), залишились такими ж. За таких обставин, законодавець надав можливість застосовувати обмежувальні заходи, передбачені ст. 91¹ КК України, до осіб, які вчинили домашнє насильство, виключно у формі злочину.

Крім того, наразі існують суперечності в назві статті 91¹ КК України «Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство» (як вже зазначалось вище, склад зло-

чину «Домашнє насильство» передбачений лише статтею 126¹ КК України), та в змісті її норм, зокрема у частині першій цієї ж статті мова йде про можливість застосування судом до особи, яка вчинила домашнє насильство, обмежувальних заходів в інтересах потерпілого, однак вже не від домашнього насильства, а від «злочину, пов'язаного з домашнім насильством».

З наведеного можна зробити висновок, що законодавець передбачив можливість застосування обмежувальних заходів лише до осіб, які вчинили злочин, передбачений ст. 126¹ КК України, що, на мою думку, не сприяє реалізації в повній мірі завдань кримінального провадження та потребує зміни цієї норми закону.

У продовження проблематики, пов'язаної з введенням інституту кримінальних проступків, необхідно зауважити, що деякі із кримінальних правопорушень, пов'язаних з домашнім насильством, у тому числі передбачені ст. ст. 126¹, 125, 126, 129, 154 КК України, згідно ст. 477 КПК України віднесено до кримінального провадження у формі приватного обвинувачення, яке може бути розпочато тільки на підставі заяви потерпілого. При цьому законодавець виключив можливість потерпілої особи відмовитись від обвинувачення у провадженнях приватного обвинувачення саме щодо проваджень досліджуваної категорії, доповнивши п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України словами «крім злочинів, пов'язаних з домашнім насильством».

Таке формулювання у згаданій вище нормі, з огляду на відсутність визначення термінів «домашнє насильство» та «злочин, пов'язаний з домашнім насильством», їх розмежування, неузгодження останнього з введеним терміном «кримінальний проступок», не сприяло єдності судової практики при застосуванні положень ст. 284 КПК України до кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення про злочини, пов'язані з домашнім насильством, а навпаки потягло прийняття суперечливих судових рішень.

Так, Верховний Суд у складі колегії суддів Третьої судової палати Касаційного Кримінального суду в ухвалі від 03.10.2019 р. [10], дійшов до висновку, що «викорис-

тане у п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України законодавче формулювання «злочин, пов'язаний з домашнім насильством», яким встановлюється обмеження для закриття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення, є відсилочним виключно до змісту ст. 126¹ КК України, а відтак кваліфікація дій особи за ч. 1 ст. 125 КК України не дає підстав розцінювати передбачений цією статтею злочин як такий, що пов'язаний з домашнім насильством, а тому і вважати, що за таких умов є обмеження для закриття кримінального провадження у разі відмови потерпілого від обвинувачення». Майже ідентичну позицію викладено і в ухвалі колегії суддів Третьої судової палати Касаційного Кримінального суду від 21.10.2019 [11].

Кардинально протилежний висновок зробив Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду в ухвалі від 28.11.2019 [12]. Аналізуючи комплексний характер домашнього насильства, Суд підкреслив неправильність його звуженого тлумачення та зазначив: «...поняття «домашнє насильство» має комплексний характер, регламентується у різних сферах суспільних відносин, а тому при встановленні змісту поняття «злочин, пов'язаний з домашнім насильством» слід виходити із конкретних фактичних обставин вчиненого насильства щодо особи, а не юридичної оцінки дій винуватця. У зв'язку з цим, колегією суддів передано провадження на розгляд об'єднаної палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду.

Однак з такими висновками щодо відсилочного поняття «злочину, пов'язаного з домашнім насильством» Об'єднана палата Касаційного кримінального суду Верховного Суду не погодилась. Відповідно до висновку останньої, викладеному у постанові від 12.02.2022 [13], формулювання поняття «злочин, пов'язаний з домашнім насильством» є ширшим за поняття «домашнє насильство» згідно з нормою ст. 126¹ КК України, оскільки може полягати не лише у вчиненні цього злочину, а й інших суспільно небезпечних діянь, які мають ознаки домашнього насильства. Тому поняття «злочин, пов'язаний з домашнім насильством» не є відсилочним (до ст. 126¹ КК України),

у розумінні законодавця має комплексний характер і регламентується у різних сферах суспільних відносин, а при встановленні змісту згаданого поняття слід виходити з конкретних фактичних обставин справи, які враховуються під час кваліфікації дій винуватця.

У контексті зазначеного, злочин, пов'язаний з домашнім насильством, слід вважати будь-яке кримінальне правопорушення, обставини вчинення якого містять хоча б один з елементів, перелічених у статті 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», незалежно від того, чи вказано їх у відповідній статті (частині статті) КК України як ознаки основного або кваліфікованого складу злочину.

Згідно зі ст. 1 Закону України від 07.12.2017 № 2229-VIII «Про запобігання та протидію домашньому насильству» [14] під домашнім насильством розуміється діяння (дія або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь.

Також суд дійшов до висновку, що встановлена у п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України заборона закриття кримінального провадження поширюється на осіб, які вчинили злочин, пов'язаний із домашнім насильством, але за умови, що слідчі органи пред'явили особі таке обвинувачення і вона мала можливість захищатися від нього.

Спірне питання щодо можливості застосування положень п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України до кримінальних проступків, пов'язаних з домашнім насильством, частково було вирішено в Законі від 17.06.2020 № 720-IX, яким поняття «злочин» у цій нормі замінено на поняття «кримінальне правопорушення» (пов'язане з домашнім насильством).

У свою чергу, Верховний Суд у своїх подальших рішеннях (від 25.02.2020 у справі № 442/2191/19, від 10.03.2020 у справі № 531/270/19, від 19.03.2020 у справі № 675/813/19, від 31.03.2021 у справі № 155/457/20, від 17.06.2021 у справі № 717/764/20) притримувався позиції, що обов'язковою умовою визнання судом злочину пов'язаним із домашнім насильством є відображення зазначеного у формулюванні обвинувачення (у повідомленні про підозру, в обвинувальному акті) із встановленням органами досудового розслідування відповідних фактичних обставин (ступінь родинних відносин або спорідненості між потерпілим та винуватцем, характер насильства тощо).

Вже цього року, у постанові від 06.03.2023 у справі № 472/302/22 Верховний Суд зазначив, що поняття «злочин, пов'язаний з домашнім насильством», яке вживається в п.7 ч.1 ст.284 КПК України, охоплює не лише склад злочину, передбачений статтею 126-1 КК України, а й інші суспільно-небезпечні діяння, які мають ознаки домашнього насильства. Коли особі пред'явлено обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення, пов'язаного з домашнім насильством, і він мав можливість захищатися від цього обвинувачення, то кримінальне провадження не може бути закрито у зв'язку з відмовою потерпілої від обвинувачення в кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення [15]. У постанові Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 28.02.2023 (справа № 496/4142/14-к) наголошено на обов'язковості зазначення стороною обвинувачення у повідомленні про підозру, обвинувальному акті про те, що суспільно небезпечне діяння пов'язане з домашнім насильством, а на обґрунтування цього надавати докази [16].

Отже, за відсутності в обвинувальному акті посилання на вчинення злочину, пов'язаного з домашнім насильством,

кривдник може уникнути кримінальної відповідальності, а кримінальне провадження стосовно нього може бути закрито.

З викладеного слідує, що і науковці, і практики з часом одноставно прийшли до висновку, що поняття «кримінальне правопорушення, пов'язане з домашнім насильством» є значно ширшим, ніж зміст кримінально-правової норми, яка встановлює кримінальну відповідальність за власне «домашнє насильство».

Крім того, сформована практика Верховного Суду дає законодавцю можливість закріпити поняття «кримінальне правопорушення, пов'язане з домашнім насильством» та розмежувати його з «домашнім насильством», усунути наявні проблеми правового регулювання застосування кримінально-правових норм, якими запроваджено криміналізацію домашнього насильства, а відтак і наблизити національне розуміння домашнього насильства до міжнародних стандартів, викладених у Стамбульській конвенції.

На цей час напрацюваннями судової практики подолано низку проблем у правозастосуванні, які виникли після впровадження в кримінальне законодавство України інституту домашнього насильства, однак все ще залишаються невирішеними деякі питання, які ускладнюють роботу як правоохоронних органів, так і судової гілки влади, а отже потребують законодавчого врегулювання.

Зокрема, з урахуванням наукової доктрини та вже сформованої правової позиції Верховного Суду, вбачається раціональним та логічним нормативне закріплення поняття «кримінальне правопорушення, пов'язане з домашнім насильством», передбачення у КК України можливості призначення обмежувальних заходів не лише за злочини, а й за кримінальні проступки, а відтак і заміну досі наявної в окремих його нормах термінології із «злочину, пов'язаного з домашнім насильством» на «кримінальне правопорушення, пов'язане з домашнім насильством».

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами від 11.05.2011 р. Офіційний переклад. URL: <https://rm.coe.int/1680462546>
2. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок

і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами: Закон від 06.12.2017 № 2227-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2227-19#Text>

3. Харитонова О. В., Тітко І. А. Злочин, пов'язаний з домашнім насильством: правові проблеми та практичні рекомендації. Liga Zakon Юрліга. URL: https://jurliga.ligazakon.net/analitycs/192450_zlochyn-povyazaniy-z-domashnm-nasilstvom-pravov-problemi-ta-praktichn-rekomendats

4. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел КК України) / за ред. М.І. Хавронюка. К. : Ваіте, 2019. 288 с.

5. Ковалик Ю. М. Злочин, пов'язаний з домашнім насильством, як підстава призначення особі одного чи декількох обмежувальних заходів. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/09/36.pdf>

6. Вознюк А. А. Кримінальна відповідальність за домашнє насильство: актуальні питання теорії та практики. *Форум права*. 2019. № 55(2). С. 6–14.

7. Вознюк А. А. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство. *Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності* : тези ІІ Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Хмельницький, 1 березня 2019 року). Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2019. С. 111–114.

8. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>

9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень. Закон України від 22.11.2018 № 2617-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19#Text>

10. Ухвала Верховного Суду від 03.10.2019 у справі № 653/666/19, провадження № 51-4906ск19. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/84746160>

11. Ухвала Верховного Суду від 21.10.2019 року у справі № 474/442/19, провадження № 51-5124ск19. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/85075665>.

12. Ухвала Верховного Суду від 28.11.2019 у справі № 453/225/19, провадження № 51-4000 км 19, URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/86035315>

13. Постанова Верховного Суду від 12.02.2023 у справі № 453/225/19, провадження № 51-4000км19. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/>.

14. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

15. Постанова Верховного Суду від 06.03.2023 у справі № 472/302/22, провадження № 51-170км23. URL: <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=109479890&red=1000033b7467d02d95e025c21f12df66cd083c&d=5>.

16. Постанова Верховного Суду від 28.02.2023 у справі № 496/4142/14-к, провадження № 51-4103км22. URL: <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=109303198&red=1000031d833a72ead3dd8a71f2f7323032716d&d=5>.

REFERENCES:

1. Konventsiya Rady Yevropy pro zapobihannya nasyt'stvu stosovno zhinok i domashn'omu nasyt'stvu ta borot'bu iz tsymy yavyshchamy : pryiniata 11 traw. 2011 roku. Ofitsiyyny pereklad [Council of Europe. Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence from 11 2011. Official translation]. (n.d.). <https://www.coe.int/en/web/portal/home> Retrieved from <https://rm.coe.int/1680462546> [in Ukrainian].

2. Zakon Ukrainy Pro vnesennya zmin do Kryminal'noho ta Kryminal'noho protsesual'noho kodeksiv Ukrayiny z metoyu realizatsiyi polozhen' Konventsiyi Rady Yevropy pro zapobihannya nasyt'stvu stosovno zhinok i domashn'omu nasyt'stvu ta borot'bu z tsymy yavyshchamy : pryiniaty 6 grud. 2017 roku № 2227-VIII [Law of Ukraine on Amendments to the Criminal and Criminal Procedure Codes of Ukraine to implement the provisions of the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence from December 6 2017, № 2227-VIII]. (n.d.). [zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2227-19#Text). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2227-19#Text> [in Ukrainian].

3. Kharytonova, O. V., & Titko, I. A. (2020). Zlochyn, pov'yazanyy z domashnim nasyt'stvom: pravovi problemy ta praktychni rekomendatsiyi [Crime related to domestic violence: legal

problems and practical recommendations] Liga Zakon Yurliha. Retrieved from https://jurliga.ligazakon.net/analytics/192450_zlochyn-povyazaniy-z-domashnm-nasilstvom-pravov-problemita-praktichn-rekomendats [in Ukrainian]

4. Dudorov, O.O., & Khavronyuk, M.I. (2019). Vidpovidal'nist' za domashnye nasyt'stvo i nasyt'stvo za oznakoyu stati (naukovo-praktychnyy komentar novel KK Ukrayiny) [Responsibility for domestic violence and gender-based violence (scientific and practical commentary on the novels of the Criminal Code of Ukraine)] / za red. M.I. Khavronyuka [in Ukrainian]

5. Kovalyk, Yu.M. (2022). Zlochyn, pov'yazanyy z domashnim nasyt'stvom, yak pidstava pryznachennya osobi odnogo chy dekil'kokh obmezhuval'nykh zakhodiv [A crime related to domestic violence as a basis for imposing one or more restrictive measures on a person]. *Elektronne naukove vydannya «Analytychno-porivnyal'ne pravoznavstvo» – Electronic scientific publication «Analytical and Comparative Jurisprudence»*. Retrieved from <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/09/36.pdf> [in Ukrainian]

6. Voznyuk, A.A. (2019). Kryminal'na vidpovidal'nist' za domashnye nasyt'stvo: aktual'ni pytannya teorii ta praktyky [Criminal liability for domestic violence: current issues of theory and practice]. *Forum prava – Law forum*. 55 (2), 6–14. [in Ukrainian]

7. Voznyuk, A.A. (2019). Obmezhuval'ni zakhody, shcho zastosovuyut'sya do osib, yaki vchynily domashnye nasyt'stvo [Restrictive measures applied to persons who have committed domestic violence]. II Vseukrain'ska naukovo-praktychna konferentsiia «Aktual'ni problemy kryminal'noho prava, protsesu, kryminalistyky ta operatyvno-rozshukovoyi diyal'nosti» – The Second All-Ukrainian Scientific and Practical Conference «Current Issues of Criminal Law, Procedure, Criminalistics and Operational Investigative Activities». (pp. 111–114). Khmel'nyts'kyy : Vyd-vo NADPSU [in Ukrainian]

8. Zakon Ukrainy Pro rynky kapitalu ta orhanizovani tovarni rynky : pryiniaty 23 lut. 2006 roku № 3480-IV. [The Law of Ukraine «On capital markets and organized commodity markets»]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text> [in Ukrainian].

9. Zakon Ukrainy Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo sproshchennya dosudovoho rozsliduvannya okremykh katehoriy kryminal'nykh pravoporushen' : pryiniaty 22 lyst. 2018 roku № 2617-VIII. [The Law of Ukraine « On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Concerning Simplification of Pre-trial Investigation of Certain Categories of Criminal Offenses»]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19#Text> [in Ukrainian].

10. Ukhvala Verkhovnoho Sudu vid 03.10.2019 u spravi № 653/666/19, provadzhennya № 51-4906sk19. [Decision of the Supreme Court dated October 3, 2019 in case No. 653/666/19] Retrieved from: <https://verdictum.ligazakon.net/document/84746160> [in Ukrainian].

11. Ukhvala Verkhovnoho Sudu vid 21.10.2019 roku u spravi № 474/442/19, provadzhennya № 51-5124sk19. [Decision of the Supreme Court dated October 21, 2019 in case No. 474/442/19]. Retrieved from <https://verdictum.ligazakon.net/document/85075665> [in Ukrainian].

12. Ukhvala Verkhovnoho Sudu vid 28.11.2019 u spravi № 453/225/19, provadzhennya № 51-4000 km 19. [Decision of the Supreme Court dated November 28, 2019 in case No. 453/225/19]. Retrieved from <https://verdictum.ligazakon.net/document/86035315> [in Ukrainian].

13. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 12.02.2023 u spravi № 453/225/19, provadzhennya № 51-4000km19. [Decision of the Supreme Court dated February 12, 2023 in case No. 453/225/19]. Retrieved from <https://verdictum.ligazakon.net/document/> [in Ukrainian].

14. Zakon Ukrainy Pro zapobihannya ta protydiy domashn'omu nasyt'stvu : pryiniaty 7 grud. 2017 roku № 2229-VIII. [Law of Ukraine On preventing and combating domestic violence from December 7 2017, № 2229-VIII]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> [in Ukrainian].

15. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 06.03.2023 u spravi № 472/302/22, provadzhennya № 51-170km23. [Decision of the Supreme Court dated March 06, 2023 in case No. 472/302/22]. Retrieved from <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=109479890&red=1000033b7467d02d95e025c21f12df66cd083c&d=5> [in Ukrainian].

16. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 28.02.2023 u spravi № 496/4142/14-k, provadzhennya № 51-4103km22. [Decision of the Supreme Court dated February 28, 2023 in case No. 496/4142/14-k]. Retrieved from <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=109303198&red=100031d833a72ead3dd8a71f2f7323032716d&d=5> [in Ukrainian].